

ESZTERGOMI UJSÁG

VEGYES TARTALMU HETILAP.

TÖBB ESZTERGOMI INTÉZET S A BARSÍ GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik e lap minden héten egyszer; vasárnaponkint.

Szerkesztői szállás Buda-utczán
Taxner-féle ház az emeleten, hová a
kéziratok s előfizetési pénzek küldendők.

KIADÓ, TULAJDONOS S FELELŐS
SZERKESZTŐ :

SÁNTHA IGNÁCZ.

15. SZ.

Előfizetési feltételek:

Félévre 3 ft.— kr. o. é.
Negyedévre 1 " 50 " " "
Egy óra — " 50 " " "

Egyes szám 15 kr. o. é.

Hirdetmények a legjutányosabb áron
vétetnek föl.

Az esztergomi szőlőművelés és pinczekezelés.

(Folytatás.)

E) Kőalja.

Egyik része fehér a másik része fekete föld; nagyobb része azonban szirtes és köves, tehát itt, mi a talaj elemeit illeti, termelhető a legzamatosabb, legerősebb és legtartósabb bor.

F) Kenderesi.

Talaja fehér homok, sok agyaggal vegyítve, azonban kevés mézst tartalommal. Bora lágy, tartatlan és kimérni való.

G) Hidegvölgy.

Talaja meszes homok és helyenkint igen köves. Minthogy e hegy éjszaki és déli lejtőre oszlik, azért a bor két egymástól egészen különböző osztályba sorozandó. A déli lejtőn termelt bor mindég kellemes, az éjszakiról szűrt pedig mindég csak savanyó italt nyujtand.

H) Világoshegy.

Földje fehér, homok aljzattal. Itt a szőlősz a a bor csekély mennyiségeért annak jó minőségével vigasztaltatik meg.

I) Öreg-kúria.

Itt fehér és fekete föld fölváltva találtatik. Bora igen jó s tartós kellő pinczekezelés mellett a legjobb asztali borok közé soroztathatnék.

K) Malonyai.

Itt a talaj főalkatrészét meszes homok képezi. Ha talaj volna az egyedüli tényező, akkor itt a legfinomabb bor volna természetű.

L) Diósvölgy.

Valamint felső részéről, a hol a talaj főalkatrészei meszes homokból állanak, mindég jó eredmény reményelhető: úgy fog az alsó rész, ahol a homok tulnyomó, csak savanyó bort előhozni.

M) Szarvashegy.]

A talaj homok-, mész- és agyadból áll ugyan de mivel a homok a tulnyomó részt képezi, azért bora csak közepeszerű minőségűekhez számitható.

N) Öreg-Ispitahegy.

Földje tiszta homok, a szüret többnyire igen gazdag szokott lenni; a bor azonban kevésbbé szeszess s nem tartós. Szóval a legközönségesebb koresmaborok közé tartozik.

O) Sashegy.

Fekete föld s köves talaj váltakozik, következőleg bora igen jó és tartós lehet.

P) Hegymeg.

Homok, agyag s mész képezik főalkatrészeit; bora mégis, miután a homok tulnyomó, erőtlén és savanyó. Tartóssága miatt azonban, főleg nyulós, nehéz és édes borokkali keverésre, mindenkinek ajánlható.

Q) Katlan.

A fehér és fekete föld fölváltva jó elő, egészen véve ezen hegyrész igen köves. Itt csak erős, tartós bor teremhet. S hiszszük, miszerint nem csatlakozunk, ha mondjuk, hogy az általános évi termés csekély.

R) Nagy-Fári.

A talaj alkatrészei, mint föntebb; mindazonáltal még kövesebb. Bora igen jó és kellemes zamatú, mely kellő gondosság mellett egész a finomságig kiképeződhetnek.

S) Kis-Fári.

Felső része meszes homok, alsó része még ezen fölül köves. E talajról itélve, a bornak igen jónak és tartósnak kellene lenni.

T) Dinnyeszőlő.

Homok és mésztulajdonos alkatrészei a talajnak. A szüret általában igen bő szokott lenni; a bor jó zamatja kellemes, azonban csak nagy gondnal és vigyázattal tartható hosszabb ideig.

Az itt elősoroltakon kívül találtak még a kir. városi határban szőlők, melyek csak néhány év óta ültetettek ki, gabnaföldekül szolgálván azelőtt. E szőlők nagy kárára vannak az egész esztergomi szőlőhegységnek; mivel azokban nagymennyiségű rosz és tarthatlan bor termeltek, és „esztergomi bor“ nevezet alatt kereskedésbe bocsájtatik. E bor egyike azon fő okoknak, melyek az esztergomi borok jó hírnevét tönkre tevék; e bor oka annak, hogy legjobb minőségű boraink sem tudnak tetemesben magasabb árnak örvénden, s végre alig bírnak akadni.

A mohóság, ily nemű szőlőket szaporítani, annyira megy, miszerint valóban esodálni kell, hogy a hatóság részéről eddigelé misem történt oly visszaélés meggátlására, mely a polgárok összes vagyonyát tönkre teszi, következkép a közjó ártalmára van.

Ámbár, fájdalom, a már venyigével beültetett földek, nem adathatnak többé vissza előbbi rendeltetésöknek, mégis, valamennyi szőlőtulajdonos kívánatát véljük tolmácsolni, midőn a t. cz. hatósá-

got e visszaélesre figyelmeztetjük, s reményeljük, miszerint a közel jövőben e káros eljárás további meggátlására, lépések fognak tétetni.

Schams Ferencz, a híres budai szőlősz, az első magyar szőlőiskola alapítója, következőleg nyilatkozik az ily szántóföldekből alakított szőlők felől:

„Ha a szüret ideje megérkezik, akkor minden szegény szőlőtulajdonos vevőt keres, ki mustját törkölyöstől, vagy alig félig kiforrt borát megvásárolja. Ő minden áron szabadulni kíván termésétől, mivel hitelezői, vagy az adóhivatal részéről sürgős megintések tétetnek, vagy pedig mivel a téli szükségletek beszerezéséről kell gondoskodnia. A vevők megjelennek, de nem mindég azért, hogy, a mint a szegény szőlősz hiszi, kellő vételár által szükségét enyhítsék, hanem saját aljas haszonlesésök kielégítésére felhasználják az alkalmat s a szegényen igen keveset könnyítnek. Az egyik részen a szükség, a másikon a haszonlesés állanak egymással szemközt; s mivel a kínált rosz bor nagy mennyiségben kapható, azért ára rendesen igen alacsony, mely azután a vevő urak által zsinor mértékül vétetvén, az egész környékre kiterjesztetik, s így a jobb és legjobb hegyborok ára is csökkenik.“

Ily ujtások a hegyi szőlőtulajdonosokat azon gondolatra hozták, miszerint sovány köves talajukból nagyobb termékenységet kicsikarjanak; ez az oka, hogy oly sok rosz vinyegefaj ültetett, egyedül nagy mennyiségre s nem a minőségre fordítván főgondot; ez oka, hogy sok szőlőhegyen roszabb bor terem, mint a minőt a hely fekvése és a talaj szerint itélve, várni lehetne; ez végre oka, hogy az esztergomi borok hitele nem áll azon magas ponton, melyen állhatna, ha a főntárgyalt visszaélések nem léteznének.

(Folytatjuk.)

TÁRCSA.

De Villeneuve-Trans Helion,
zuáv altisztnek élete és halála. Irta gróf de Ségur
Anatol, a francia államtanács tagja.

Franciaából az V. kiadás után.

Egy szép tehetségű és még szebb lelkű francia írónak, egy világi tudósnek jeles tollából folyt ezen életrajz, melyben ő barátjának, egy zuáv altisztnek életét és halálát ecseteli. Valóban megható e rajz, kedves, nagyon kedves a kép, melyet a tisztelt grófnak ihlett ecsetje varázsolt szemeink elé; miért is arra kérlek, kedves olvasó, hogy ha e rajznak egyes helyei, e képnek egyes árnyalatai talán nem egészen fognak megfelelni ízlésednek, ne dőbd el azt: olvasd el az egész életrajzot, és ha e virágzó korában elhunyt ifju hősnek képe teljesen fog állni lelked előtt, hidd el könyűk, a legnemesb könyűk fognak sze-

medben rezgeni, vagy legalább szivedben fogsz fölsóhajtani: Bizony örülök, hogy elolvastam!

A fordító.

I. Fejezet.

Úgy látszik, hogy egy 29-ik évében elhunyt fiatal altisztnek életéről, melynek lefolyásában a világ szemei előtt semmi rendkívüli sem adta magát elő, kivévén azon feltűnő módot, melylyel ez ifju élet megtörött, keveset lehet mondani. De ha megismerkedünk mindazon drága kincsekkel, melyeket e bámulandó fiatal embernek lelke magában rejtve tartott; ha e hősi jellemnek minden vonása, ha életében és halálában hátrahagyott szép példái mind föl fognak tárulni lelki szemeink előtt, világos lesz előttünk az életrajznak czélja, tárgya és hordereje; világos lesz előttünk, hogy én de Villeneuve-Trans (olv. dö Villnőf-Tran) Helion életét nem csak azért irtam meg,

hogy édes anyja forró vágyainak és saját szivem sugallatának eleget tegyek, hanem hogy az élénk ésmély benyomásu tanulságul szolgáljon mindnyájunknak.

Az ember valódi nagysága és becse halhatatlan lélekben fekszik; a többi külsőség csak annyiban bir becsesél, amennyiben a léleknek külső nyilvánulására szolgál. Már pedig a lélek ép oly szépen nyilatkozik a kicsiny, mint a nagy dolgokban; sőt gyakran amazokban hivebben, egyszerűbben és kellemesebben tükrözi magát. Ha a jó Isten valamely lélekbe oly magasztos tulajdonokat öntött, melyek hősöket képeznek, e tulajdonok nehéz körülmények közt tűnnek föl; de a lélek kellemdu és egyszerű tulajdonai, melyek inkább szeretetet mint bámulatot keltenek, e szerény erények, melyek a léleknek szeretetteljes voltát és mély érzelmét tanusítják, csak a mindennapi eseményekben és az életnek közönséges körülményei közt tűnnek föl.

De Villeneuve-Trans Helion élete e két szempontból tekintve nem csekély érdeket támaszt: mert egyesítve van benne ama lélek-nagyság, mely bennünket bámulattal tölt el, és azon szívjóság, mely szeretetre ösztönöz. Ifju kora egy szentnek képét tünteti föl, halála egy hőst, egy martyrt állit élénk; én nem hiszem, hogy e földön szeretetteljesebb és egyszersmind hősiebb ifjut lehetett valaha találni. Ez ifju képét akarom én lerajzolni úgy, mint az mély és élénk emlékemben, s édes anyjának még mélyebb és élénkebb emlékében él.

De Villeneuve-Trans Helion született Nancyban *) 1826. évi június 26-án. Családjáról csak keveset fogok szólani, minthogy az általában véve ismeretes és mint-hogy ez életrajz a hiúságnak tömjénezni épen nem akar. Csak azt említem meg, hogy neve, melyet még halála által is dicsőített, már sz. Lajos király idejében is Franciaországnak legrégibb és legünnepeltebb nevei közé tartozott.

A legelső és legnagyobb kegyelem, melylyel őt a jó Isten megajándékozta, abban állott, miszerint ő nem hogy előkelő, hanem keresztény családból származott. Hogy ő jó és ajtatos lehessen, csak körül kellett magát néznie és azon szép tanításokat követnie, melyeket a jó példa mindenkor követett. A példás élet e kellemdu légkörében bámulatosan fejlődtek kitünő tehetségei; szívjósága és hite egymástól elválaszthatlanul mindinkább növekedett, és már gyermekségének leggyengédebb korában is rendkívüli áhítatának szép jeleire akadunk.

A gyermekkorban, valamint az élet egyéb korszakaiban is, a hit a legjelentéktelenebb tényeknek is természetfölötti kellemet és méltóságot kölcsönöz; ő azon kis és gyenge teremtsnek, melyet gyermeknek nevezünk, bámulandó erény-szilárdságot és erkölcsi szépséget ad. E tekintetben de Villeneuve Helion gyermekkorában minden tekintetben bámulandó vonásokra akadunk, melyek csak is az Úr Isten különös kegyelméből folyhattak. Megengeded, kegyes olvasó, hogy azoknak részletes taglalásába bocsátkozzam: mert ha nem is tekintem azt, hogy életpályája nagyon rövid volt, melyből ha gyermekeveit levonjuk, ez által egész életének jelentékeny részét

vágjuk el, hanem főleg azért akarom ecsetelni legelső éveit, mert ezeknek története érettebb éveinek megértésére szükséges: gyermekkorának bimbajába volt befoglalva későbbi kora, miként a vetőmagba van rejtve a kalász, mely időfolytán kifejlik: gyermekkorra érteti meg velünk egész életét és főleg halálát. De más részről valamint a természettudományban mindennek, még a legkisebb fűszálnak is megvan a maga jelentősége és kelleme, úgy a hitnek természetfölötti tudományában is mindennek, még a kised alázatos imájának is megvan a maga jelentékenysége és kedvessége. Az Isten hatalma és jósága világosabban nyilatkozik e kised és jelentéktelen tényekben, miután hozzájuk lehajolva mélyebben látszik megalázni magát. Engem egy keresztény gyermeknek látása mindenkor mélyen megindított, és nem csekélyebb benső megindulást érzek, midőn a kereszttség ártatlanságának teljes birtokában levő kised gyermeknek dadogó ajkaival hallom elrebegetni az édes Jézus és a bold. Szűz Mária nevét, mint midőn e szent nevekét egy hires szónok ihletett ajkairól hallom elzengeni.

De Villeneuve Helion négy éves korában Provencébani tartózkodása alatt egy csatornába esett és csaknem bele fult. Ez eset bámulatosan növelte benne a szívet már ekkor elárasztó áhítatnak érzelmeit, és e percztől fogva egész gyermekkorra egy szentnek gyermekéveihez hasonlított. Ő azon helyre, melyről a vízbe zuhant, egy kis keresztet, emeltetett, kiesdette ama kegyelmet, hogy azt a falu plebánosa megáldotta, s e hely reá nézve valóságos bucsujáró hely lett. Naponkint, sőt többször is napjában ment el e négy éves bucsujáró kedves kis keresztjéhez, s előtte ajtatosan térdelt le. Ő órákig is elmulatott ez oly kedves helyen, és gyakran édesanyjának kellett érte jönnie, hogy imáitól elmékedéseitől elvonja szeretett gyermekét.

Nancyba visszatérte után, itt is a háznak egyik zúgában készítet ő magának egy kis imahelyt, ahová gyakran visszavonult és huzamosan elimádkozott. Ha imája rendkívül hosszúra nyult, és édes anyja hitta őt, azt felelte neki: „Anyám, én még imádkozni szeretnék“, és — térdelve maradt.

Én nem hiszem, hogy a szentek életén kívül másutt az isteni kegyelemnek és a természetfölötti áhítatnak ily meglepő nyilvánulására akadhatnánk.

Azonban a hit soha magánosan nem áll: ez égi királyné kíséretében mindig számos kedves erény, számos szeretetreméltó tulajdon létezik. E szent gyermek szívében az Isten iránti szeretettel együtt naponkint növekedett a szívjóság, gyengédség és oly lelki erő, mely benne a leendő hőst felismerteté, s őt azzá képezé. Egy föltünő esemény bámulatos módon hozta napfényre e ritka tulajdonait.

Bizonyos napon a sétáról hazatérvén, keze a szél által hevesen becsapott ajtó közé csukódott. Minden szó vagy kiáltás nélkül kinyitja önmaga az ajtót és kivonja kezét: keztüje egészen vértől volt boritva. Ezt látván idősebb nővére annyira elérzékenyült, hogy ajultan lero-gyott. Ő pedig szokása szerint önmagáról megfeledkezve és csak másokra gondolva, elsimitja a fájó kifejezést, és sáppadtságát némi vidorsággal palástolva el édes anyjá-

*) Franciaországnak éjszakkéleti részén fekvő város.

hoz megy, és legelőször is azt mondja neki: „Nővérem nem hibás.“ Ezután elmondá anyjának az egész eseményt, lehuzta keztyűjét, és megmutatta neki kezét: a körömnek s az uj első izmának egy része egészen le volt törve!

A szegény anya fia testének e kis részét ereklye gyanánt tette el és mint drága kincset megőrizte; valóban becses ereklye ez, mert ez mind az, ami gyermekének porhüvelyéből számára fönmaradt.

Valjon nem volt-e igazam, midőn azt modottam, hogy de Villeneuve Helion gyermekkorába mintegy bimbóba rejtve volt a sebastopoli hős? Valjon e nemes gyermekben, ki sajtó fájdmát kedves mosolyával takarja el, nem ismerjük-e föl azon bámulandó ifjút, ki halálosan megsebesülvén édes anyjának levelet ír, hogy őt megnyugtassa, — egy hősi levelet, melyen egy valóban magasztos vidorságnak utolsó mosolya vonul át? A körülmények különbözők, a jelenet s a kor megváltoztak; de a szellem mindig ugyanaz.

Ez eseménynek hosszu és fájdalmas következményei voltak: a gyermek csaknem hihetlen béketűréssel viselte el zúzott ujsa gyógyításának fájdmait. Egy kis naplóban, melyet ezen korától fogva vezetett, és melybe minden este beírta lelkének benyomásait, e meglepő szavakat olvasám: „A mai nap úgy folyt le, mint a tegnapi; ma épen annyit szenvedtem és nem panaszkodtam: fájdmaimat a jó Istennek ajánlottam föl.“ És alább: „Ma reggel a bekötés alatt már-már panaszkodni akartam; de ha a jó Istennek ajánljuk föl fájdmainkat, azok félnyre olvadnak le, és ha meggondoljuk, mennyit szenvedtek a szentek, szégyenlenők magunkat panaszkodni.“

Egy heves betegségben, mely csaknem ekkor tájba esett, és mely őt három hónapon át az ágyhoz szegezte, ő ugyanazon béketűrés és keresztény önmegtágadás érzelmeit fejtette ki: szemei az egész napon át csaknem folytonosan a keresztre voltak szegezve, fájdmait a keresztre feszített Isten-ember fájdmáival egyesítette.

Ez isteni forrásból merítette ő a fájdmak elviselésében tanusított erélyt, az erélyes e legnehezebbikét: jól fogta föl e szent gyermek azt, hogy a fájdmak közt az egyedüli menhely az Úr Isten iránti szeretet, és hogy a keresztény hiten kívül e szeretet sehohsem létezik. Nem, a hideg bölcsek és tudósok Istene nem azon egy Isten, ki vigaszt nyújt és kit szeretünk; azt ők alig imádják, és még kevesebbé félik: az nagyon messze áll, nagyon magas, nagyon elvont arra, hogy reá többször gondoljanak, és hogy ő maga is gondoljon teremtményeire. Az egyedüli Isten akit szerethetünk, és az egyedüli, ki szeretetének e földön maradandó jelét hagyta hátra, az Isten-ember, ami keresztre feszített megváltó Istenünk, a Szüztől született isteni Megváltó, ki hogy betöltse azon végtelen távolságot, mely bennünket tőle elválasztott, úgy akart élni, szeretni és szenvedni, miként mi, ki minket megváltandó meghalt a keresztben, ki oly igaz ember, amely igaz Isten, oly igazán ami testvérünk és barátunk, amely igazán atyánk és üdvözítőnk! Ez az egyedüli Isten, akit e földön szeretünk, és ha való az, hogy az Úr Isten szeretete az ember földi életének legvégső célja és kötelessége, úgy csupán Ő lehet az egyedüli Isten, mert elvitázhatlanul csak is Ő az, ki e szeretetet megalapította és magának az emberek részéről ki is vivta.

Az Úr Jézus keresztjének e szeretete volt de Villeneuve Helion lelkületének alapja minden gondolatának kiinduló pontja és pedig azon gyengéd korban, melyben a gyermekek legnagyobb része alig tudja azt is, hogy ki volt az Úr Jézus.

„Szeretett jó Anyám, — írta ő tiz éves korában édes anyjának névnapjára — az Úr Isten az ő véghetlen jóságának annyi zálogát hagyta nekünk, hogy midőn Neked részemről valami emléket akarok küldeni, nem találok jobbat, mint egy kis keresztet, mely minket azon szenvedésekre emlékeztet, melyeket az Úr Jézus érettünk elviselt, hogy minket a pokol örök kinjaitól megszabadítson.“

Isteni megváltónk kínos szenvedése volt, elmékedéseinek folytonos tárgya, és hogy szenvedő Üdvözítőjével tehetségéhez képest egyesüljön, ő magától azon gondolatra jött, hogy minden pénteken bűjtölni fog. Hét vagy nyolcz éves korában adta fel ő magának e nehéz penitenciát, s azt oly szerény alázatossággal és oly titokban végezte el, hogy anyja csak véletlenül több év leforgása után tudta meg. Egy napon ugyanis amint a templomból hazajött, szobájába ment, mintha reggelezni akarna; de ő azt megsem érintette, hanem a konyhába titkon visszaküldte. Hogy e jámbor csel napfényre kerüljön, az önsanyargatás e ténye alatt kellett meglepni őt; és édes anyja, a bámulat- és örömtől elérzékenyülve, szabadon engedte őt áhitának ártatlan sugallatát tovább is követni. Azonfelül e kedves gyermek még azt is föltette magában, hogy pénteken és szombaton sem czukros ételt, sem csemegét nem eszik, és ő még serdülő korában is hosszu ideig követte gyermekévének e jámbor szokását.

Végre gyermekkorától kezdve szokta ő meg naponta korán reggel hó-, eső- és hidegben is a szent-misére menni el; és este is, bármilyen idő volt, a templomba ment, hogy ott imáit végezze el: az Úr Jézusnak e kegyeletes gyermeke az oltár árnyában kezdette meg és zárta be napjait, és valamint első úgy utolsó látogatását is mennyei atyjának házában tevé.

Ő szerette szülőit, miként szerette Istenét, és szívének természetszerű gyengéd érzetét még inkább fokozta áhitata. Valóban súlyos és nagyon közönséges azon tévedés, hogy a hit a kereszténynek szívéből kitépi vagy meggyengíti annak természetes ártatlan hajlamait. Sőt inkább a ker. hit hozta a földre vissza mindazon törvényes szeretetet, melyet abból a pogányság száműzött; ő hozta vissza a jegyeseknek, a gyermekek- és szülőknek szeretetét; ő hozta vissza az emberek közti testvér-szeretetet, a ker. szeretet azon csodálatos erélyét, mely minden embert átkarol, és melyen kívül sem önmagunk, sem mások iránt nincsen valódi szeretet. Amit a ker. hit tizennevez század előtt tett, ugyanazt teszi ma is; ő a szeretetnek anyja és nővére; e szeretet az Úr Jézus egyházával úgy van egyesülve, miként a napban egyesülve van a melegség és a világosság. Mi sem gyengédebb, mint az igazi kereszténynek szíve; ő mindazt, amit mások szenvedélyeiknek hoznak áldozatul, a szívnek legbensőbb kincseit, a gyengédséget és kegyeletet, törvényes hajlamoknak a család fölavatott szentélyének, az anyai szív szeretetének tekinti, és szeretete annál erősebb, minthogy őt kötelességtől sohasem vonja el.

Ilyen volt de Villeneuve Helionnak lelke, melyet az isteni kegyelem — e csodálatos mester — a rendes idő előtt emelt a férfiú-korra. Szive oly gyengéd, amilyen tiszta volt; azt az Úr Isten szeretete után a szülői iránti szeretet foglalta el egészen. Szeretni atyját, anyját, nővéreit: ez volt az ő egész öröme, és ő e szeretetének nyilvánításában a kedvesség és egyszerűség megragadó kifejezéseivel élt.

Hallgasd meg csak, mily kedves kifejezésekkel, melyek bármely írónak sem váltak volna szégyenére, irt édes anyja születési évfordulatának alkalmából:

„A mai napon reám nézve a legnagyobb és az egyedüli valódi ünnep virradott, mert e mai nap az, melyen, az én egész boldogságom a világra jött!”

Lehet-e nemesebben érezni, és jobban kifejezni azt, amit érezünk?

„Te óhajtod tudni, — folytatá — hogy én milyen boldogságra gondolok? Jól van; én azt gondolom, hogy az én legfőbb boldogságom magamnak azt mondhatni, hogy a jó Isten kegyelmével, melyben többet bizom mint bármi másban is, sem Tőled, sem atyámtól soha elszakadni nem fogok.”

E helyen még egy különösen meglepő körülményt kell fölemlítenem, mely azt tanúsítja, mennyire félt e kedves gyermek attól, hogy édesanyját elveszít. Minden este kényszerítette anyját azért imádkozni, hogy őt előbb engedje meghalni; ő nem akart mindaddig elaludni, míg csak ez idegenszerű imát az édes anya fönhangon el nem mondotta ágya mellett. A szegény anya e kérdést gyermeki szeszélynek tartván mosolyogva teljesítette azt: és ime az, amit ő gyermeki szeszélynek hitt, tán előérzet volt, s az imádság, melyet mosolyogva végzett, a fájdalom könnyüi között beteljesedett!

E gyengédséggel, mely az igazán nagy lelkeknek mélyen gyökerező tulajdona, de Villeneuve Helion gyermekkorától fogva rendkívüli erkölcsi erélyt egyesített. Ő mindig jókedvű volt, titkon tűrte a fájdalmakat, nem ijedt meg a veszélyektől, nem nézte önmagát, daczolt az időnek minden viszontagságával; szóval, ő testére nézve oly szilárdan edzett, amily gyengéd volt szívet illetőleg.

Ilyen volt de Villeneuve Helion gyermekora! E gyermekkor valóban rendkívüli, melyben a természeti jószág, a szilárd nevelés és az isteni kegyelem csodálatosan arra egyesült, hogy az erély-, szívjóság- és gyengédségnek párját ritkító példányképét tüntesse benne föl. Az erény, gyengédség és mély hit az első éveit életének kezdete — és előkészítéseül szolgáltak; tekintve az alap szilárdságát, jogos következtetést lehetett arra vonni, hogy az azon emelendő épület nagyszerű és szép is fog lenni.

Miként a nemes és az eke által jól megművelt föld bőven képes teremni gyümölcsöt, az ő lelke is, mely természeténél fogva nagyra termett s az Úrnak kegyelme és szülőinek gondossága által kimiveltetett, alkalmas lett arra, hogy mind e világnak, mind a menyországnak is bőven gyümölcsözzön. Így elkészülten ő a külélet terére alázatos és szilárd bizalommal léphetett, mert, bizodalma nem önmagába, hanem a jó Istenbe volt helyezve; mint minden ember, úgy ő is a tévedéseknek, a szenvedélyeknek, sőt az eséseknek is kitéve volt, de csaknem teljesen

bizonyos lehetett afölött, hogy ha ő a vétek sikamlós útjára lépne is, nem fog megmaradni azon, és vissza fog térni előbb vagy utóbb azon jó Istenhez, kinek hite azelőtt rendületlenül feneklett szívében, és kinek szeretetétől áradoztak életének első évei.

Aki így kezdi meg élete pályáját, annak vége kétséges nem igen lehet, habár a közbeeső idő némelykor el is homályosul. A jó Isten megemlékezik az első áldozatokról s az első szeretetről, és az isteni szeretet azon szívből, melyet áthatot, elenyészhetlen illatot hagy hátra maga után: ez illat a szenvedélyek tüzeiben egy perczre eltűnhet ugyan; de előbb vagy utóbb, a jó Istennek végzetlen irgalma által kijelölt órában a szívnek mélyében még újra áradozni kezd, hogy mennyei édességét az élet örömeivel vagy a halál keserűségével elegyítse!

(Folytatjuk.)

Városunk mozgalmái.

— *Folyó hó 7-én* fejeztetett be a jubilaumi ajtosság „Te Dedeummal” a Basilikában, melyben Ő Eminenciája is jelen volt.

— *A nagy heti* szertartásokat virágvasárnapjától kezdve maga Ő Főmagassága fogja vezérelni.

— *Somogyi Károly* pozsonyi kanonok ur ő nagysága római útja után e napokban tisztelkedett Ő Eminenciájánál.

— *Gróf Forgách József* ő méltósága, Magyarország volt koraltnokának testvére, mult napokban tön látogatást ő méltóságánál a főispáni helytartó urnál. Folyó hó 6-án pedig a déli vonattal Bécsbe utazott.

— *A közönségünknek* kedves sétahelyén, szigetünk város részéről oldalán kiszáradt fák helyébe ő méltósága a főispáni helytartó ur ismét frisseket ültetett, és az utat ujólag kitataroztatta. Miért, a midőn a közönség nevében hálás köszönetünket nyilvánítani el nem mulasztanánk, kérjük egyuttal az itteni földek tulajdonosait — minthogy ennél sincs kisebb sétahelye a város közönségének — hogy a határ-köveken túl ne szántassanak, sem ekéikkel a kitatarozott uton a munkásoknak forogni ne engedjék.

Felszólítás

városunk földművelőihez.

Reményljük, miszerént szivesen veendik városunk földművelői, kivált azok, kiknek felserdült fiai a gyümölcsfák nemesítése körül még kevés vagy semmi ismerettel sem bírnak azon tudósításunkat, miszerént városunk faiskolájában (a város majorja mellett) néhány vasárnapon, a délutáni órákban, szakértő gyakorlati oktatásban részesülhetnek az *oltásra nézve*. Tartatik pedig ezen oktatás április 23-án, 30-án és május 7-én délután 2 órától, minden díj nélkül. — A látogatók számától függend, valjon hasonló utmutatás egyébkor is adassék-e vagy nem.

Szerkesztő.

— *Elnem mulaszthatjuk* mint helybeli mint vidéki olvasóinkat egyaránt érdeklő azon tényt lapunkban közzé tenni, hogy közkedvességü, derék orvosunk Lőrinczy Rezső ur már több éven át virágzó magán gyógyintézetét, hol oly sok helybeli és vidéki embertársunk nyerte vissza elvesztett egészségét, a városi köz-kór-

házba beolvasztotta, hol ő jelenleg mint főorvos működik; midőn az orvostudor ur e nemes tettét, melynél fogva magán érdekét a közösigynek készséggel alárendelte s így a közügy érdekében oly szép áldozatot hozott, jelentjük: egyuttal köszönetet mondunk a szenvedő emberiség nevében városunk tanácsának a tapintatteljes választásért, miután Dr. Lőrinczy urban oly egyént állított a kórház kormánya élére, kinek ezen a téren több éven át szerzett szakismerete, és lekiismeretes buzgalma a betegek ápolása, illetőleg gyógyítása körül, ezen intézetünknek virágzó jövőt biztosít.

— *Színészet.* Szombat april 1-én, Szabó Krisztina k. a. felléptével adatott a „Szigetvári vértanúk.“ Megemlítésre méltó Sz. Krisztina, mint (Anna) kinek szavalata helyes, játéka kimért, s már az első megjelenésénél láttuk, hogy valódi színésznő áll előttünk, taglejtése, (mely sokaknál ferde) és arczjátéka szabályszerű. Völgyiné a szende Máriát kiválólag személyesíté. Dicséretet érdemelnek Tóth mint (Zrinyi) ki szerepében a kellő hidegvérűséget megtartá, és Dernői mint Szelim. A Szultánt Horváth személyesíté; s mi valóban megróvnjuk, hogy a szép drámai s a darab első műszerepét majdnem komikaira váltóztatá. Vasárnap aprilis 2-án adatott „Egy a mi népünkől“ ez az annyszor látott és jól ismert darab, most is megfajtette hatását, az előadás kerekdeden s jól folyt le; itt már Horváth mint „Stern Izsák“ ugyan kiállta a sarat, elejétől végig köztetszés nyilvánulatát aratta. Kedden „Hazatérték“ Vincze Józsefné felléptével. A darab jóságán és jól menetelén felül meg kell említenünk Vinczenét, mint „Zalánfy grófnőt“ ki a szószeros értelmében e drámai szerepet igen jól játszá.

„Flórá“ Völgyiné személyesíté, hogy igen jól játszá e szerepet is, arról a folytonos tapsvihár tanuskodott. Tóth mint „Procator“ e háladatlan szereptől a közönség utálattal fordult el s gyűlöli; de a műítész, valamint az ily szerepet felfogni tudók, gyönyörködve nézik, s elismerik nehézségét, s a jól személyesítőnek, babért ígértek; Dernői „Lászlót“ szép felfogással adá. Virányit Bihari, s Eduardot Völgyi játszá az utóbbi igen dicséretesen, az előbbeni is jól, de több otthoniasságot ajánlunk neki, a darab egyébiránt átalán véve igen jól sikerülten folyt le. Csütörtökön: „Ő nem féltékeny“ és „Szerelem és örökség“. Az elsőben Völgyiné (mint mindég) s Dernői említésre méltók, Horváth mint „Szántai“. Ugy látszik, hogy ily vig kedélyű szerepekben valóban otthonos, s örömmel is látánk őt e téren. Második darabban Völgyi mint (Kaczér Tamás) s Völgyiné mint „Flóra“ remekeltek. Végtere s társulat mint látjuk szép erővel rendelkezik; óhajtanók egyszerre együtt működve látni. És így színészeink ellen nincs semmi kifogásunk; de annál nagyobb van a városunk polgárjai ellen, kik közül alig látunk egy kettőt, és így nem csoda ha a színház mindég üres. ○

— *Néhány szó a katonai hatalomról.* *) Mint hogy az örökbéke nemes eszméjének megvalósulása csupán

pium desiderium marad korunkban, a katonai hatalmat az államban a status physikai erejének, és a kül valamint a beltámadások elleni elkerülhetlen szükségességnek kell ismernünk; annál is inkább, mert a fegyvererő s hadügyi szerkezet minden szabadságot s függetlenséget szerető és bíró nemzetnél nélkülözhetlennek bizonyult be.

A hadszerkezet eszerint minden országban a leglényegesebb alkotó eleme és kiegészítő része az általános status-szerkezetnek, ott pedig hol az a társadalmi elemekkel és erőkkel a legbensőbb viszonyban áll, valódi hű tükre és kinyomata a nemzet benső élete, polgári és politikai állapotának, társadalmi és ipari műveltségének erkölcsi nézetének és jellemének.

Eszerint a katonai vagy hadhatalom bizonyos tekintetben minden hatalmak között a legnagyobb nyomatékú, amennyiben t. i. az államnak anyagi erőösszegét képezi. Oly államokban pedig, hol az leginkább a belbéke fenntartására van alkalmazva, többnyire korlátlan hatalomra vergődven — abszolút uralommá szokott megszilárdulni, és végtére meghonosulni. A katonai hatalom továbbá, hogy feladatának teljesen megfelelhessen, s mind a kultámadások visszatartására, mind a belzavaroknak — ha szükséges — fékezésére alkalmas legyen: a leghigorubb fegyelmet, az alantabbaknak a felsőbbek iránti föltétlen hódolatot és mindenkor kész engedelmisséget föltételezi; mert e pályán az egyéni akaratok szabadsága, a hadsereg szükséges egységét lerontaná, és azt egy erőtlen és hatálytalan géppé törpíténé, és a szenvedélyek kapuját megnyitná.

Ezekből azt kell egy részről következtetnünk, hogy amily nagy hatalommal, nimbussal, szintoly nehéz hivatási kötelemmel és teendőkkal bír egy katonai szolgálata teljesítésekor, valamint mennyire felelős személyével és életével; más részről, hogy a katonai magában véve nem csak hogy meg nem vetendő, hanem inkább tiszteletben tartandó, amennyiben a nagy világ is az országásztan elve szerint: „a nemzeti és állami foglalkozás nemek egy legjelentősbikét, legszükségesebbikét képviseli.“

A katonai rendszernek mindezek melletti elvleges hiányossága, és közjogilag is néha félszeg alapjának kutatásába bebocsájtkozni nem tartjuk tanácsosnak; de nem is ez volt feltett célunk.

Nekünk célunk volt csupán annak szigorú és nehéz feladatával az olvasó közönséget, és annak ismereteivel eddig nem birt, vagy arról nem is gondolkodó fiataljainkat tájékozás kép — megismertetni. És így hogy városunkban a személy-biztonság és bátortlét ezentul megne zavartassék, és a múlt hó 9-én városunkban

ennek közlésére szorítva nem vagyunk, annál kevésbbé tesszük pedig azt oly szin alatt, mintha csak távolról is praejudicálni akaránk a közönség által ismert minapi szerencsétlenség tárgyában megtartott hivatalos vizsgálat folytán felderített pártatlan igazságnak; — csupán és egyedül közönségünk iránti figyelmünk és annak biztonsága iránti tekintetünk ösztönzött, hogy lapunk utján hozzuk köztudomásra azon mihez tartási szabályokat, melyek mindeddig polgáraink személy-biztonságának hátrányára illetékesebb uton tallán nem hirdettettek. Szerk. u

*) Nehogy olvasóink valamelyike balul megítélteljen olvasva ezikkünket, melyet tán jelen jegyzetünk nélkül felháborodván végig sem betűzne, kötelességünknek tartjuk eleve kijelenteni, miszerint

Franke Friggyessel történt szerencsétlenség ne ismételtessék, szent kötelemünknek tartjuk az olvasó közönséggel, és kivált az avatlan fiatalsággal tudatni, miszerint az 1861-ik év november 8-án kelt, Erdödy gr. Pálffy Mórész, k. altábornagy és Magyarország királyi helytartója által kiadott rendelet 1-ső cikkében a katonai büntető törvény 175, 569 és 570. §-ra hivatkozva, — a kiállított katonáknak kötelessége, nem csupán a reá bízott pénztárakat, raktárakat az elemi közbejöhethető csapásoktól, és azok megrabolatásától mennyire lehet megóvni, de felvan ruházva az utcákon előtte elmenő csoportulásokot, zajt, lármát és zenebonát (tumult) csillapítani és akadályozni. — És nemcsak azon esetben — ha ő tetteleg megtámadtatik vagy bántalmaztatik, hanem még akkor is, ha illetlen szavakkal vagy káromkodással illetetik, insultattatik, ha t. i. háromszori figyelmeztetésére a bántalmazók vagy sértegetők elnem távoznak, vagy általa lenem tartóztathatnak — lönnie nemcsak hogy szabad hanem kötelessége is.

Óvakodjanak tehát fiataljaink az ily veszélyt előidézhető kicsapongó insultatiótól. Ne zavarják a közrendet és csendet. Ne tegyék ki magokat az ily szerencsétlenségeknek.

Az idézett katonai törvény, mint fentebb említettük, és mult hó 9-én szomorúan tapasztaltuk, nem illusorius. Szerk.

Személyzetiek.

Érdekelti fogja tisztelt olvasóinkat azon legújabb mozzanat, mely kedvelt legény-egyletünk körében a legközelebb mult napokban történt.

Ő Eminenciája, a bibornok herczeg-prímás ugyanis (miként az illető okmány szól) tudomásul vévén azon tanítói ügyességet, vallás-erkölcsös szellemet, és kivált azon önzetlen iparkodást, melylyel helybeli elemi főtanítóink, t. ez. Klinda Károly és Hübschl Sándor urak a legény-egylet tagjainak oktatásában ugyanezen egylet megalakulása óta nagy buzgósággal fáradoznak: főpásztori elismerésének jeletül, valamint buzdításul a jövőre említett egylet elnökének féltérjesztésére Klinda Károly urat az esztergomi kat. legény-egylet *másodelnökévé*, Hübschl Sándor urat pedig *alelnökévé* kinevezé azon reményben, miszerint ők minden jobb tehetségök szerint ezentul is közre fognak működni azon nemes célok elérésére, melyek ez egyletnek kitűztek.

Hiszszük, hogy t. közönségünk, mely az említett tanító urak megfizethetlen feláldozásának évek óta tanuja, örömmel osztozik a kitüntetésben, mely őket a kegyes és nagylelkű főpásztor részéről érte. Éljenek!

Vegyes hírek.

□ (Ő Szentsége számára) az „Idők Tanuja“ ez idei első évnegyedben 2137 forintot s 56 krt papírpénzben, 235 db aranyat s 200 frankot aranyban gyűjtött. K. N.

× Egy párbajból tudósítják Pestről a bécsi lapokat, mely S. úr és Fr. 1861-iki országgyűlési képviselő közt történt s melyben mindkettő súlyosan megsebesült.

*. Párisban egy Palugyay nevű orosz tábornok mulat, ki magyar atyától származik.

— Elűzött apácák. Murawieff 46 Karmelita testvért száműzött s az orosz határig kísértette. Körülbelül

14 nap előtt érkeztek a szerencsétlenek Berlinbe s onnan Kölnbe utaztak.

+ A tavasz Olaszországban. Génuból írják mult hó 25-éről, hogy ott még most is tél uralkodik s a hegyek sűrű hó lepellel vannak borítva.

* Kegyetlen tanár Párisban pater Orsan tanárt 6 hónapi fogságra itélték. Ez a kegyes férfi tanítványait büntetésül egy szegre akasztotta, hegyes botokkal szurkálta s ujjait forró vízbe mártotta. Sz. H.

□ Sibiában nagy pestis uralkodik. Valdaj kerület egészen kihalt. Pétervár körül vesztégzár vonalat állítanak. P. N.

× Agglegények adója. Mint curiosumot közöljük, hogy a berlini követek-házának beadott kérvények közt állítólag egy agglegény-adó behozatalát illető is van, még pedig a hadastyánok javára. Az indítványozó biztosan számíthatna elfogadására, ha a parlamentben nőki lennének. Z.-S. K.

*. Eugenia császárné Jeruzsálembé szándékozik zarándokolni, még pedig a császár Algiri utazása alatt. Távollétükben Napoleon Ferencz, és a régenségi tanács viendik az állam-kormányt.

+ A török tartományokból írják: hogy a Cserkészek letelepedése a szerb határok hosszában folyvást tart, s hogy a keresztény lakosok még mindég szigorú bánásmódban részesülnek. A községeket birtokok nagy részétől megfosztják, és ezt a bevándorolt ázsiaiaknak adják. P. H.

Levelezés.

Érsekújvár april 2. 1865.

Tekintetes Szerkesztő ur szíves engedelméből, igénytelen soraimmal csupán az itteni takarékpénztárra vonatkozólag szándékom egyetmást közölni, azon óhajattal, hogy nemcsak a távolabb lakó részvényes tagok, hanem az érdeklélő közönség is, az itt érintett intézet állapotára nézve tájékozást nyerhessenek.

Az egylet számos részvényes tag megjelenésével, martius 30-án tartotta meg évi rendes közgyűlését; az ott előterjesztett számodások szerint, a mult évi forgalom 783682 ft. 24 kr. volt; melyből kötelezvényekre: 9900 ft. zálogokra: 19801 ft. 29 kr. és váltókra: 583671 ft. 75 kr. fordítottat; — az intézet kezelése alatti egész összeg 253509 ft. 58 krt tesz; melyből kötelezvényeken 29252 ft. 96 kr. zálogokon: 25144 ft. 71 kr. váltokon: 170415 ft. 81 kr. az egész évi tisztajövedelem pedig 3692 ft. 97 krt mutatkozott. — A közgyűlés, mely e napon egy családi szep ünnephez hasonlított, a jótékony terén, részint a mult, részint a jelen évi jövedelmekből, következő czélokra tett adományokat; jelesül: az alaptőke kiegészítésére 450 ft. a tartaléktőkéhez az alapszabályok értelmében 369 ft. 97 kr. a helybeli gymnasiumi muzeum segedelmére n. tiszt. Lukácsy Tamás a természettan jeles tanárának saját belátása szerinti felhasználása mellett 100 ft. a gymnasiumi tanulók közti ösztöndíjak kiosztására 40 ft. a helybeli házi szegények közti kiosztásra 73 ft. a mult évről fizetetlen maradt ezigányiskolai szállásbér megtérítésére 20 ft. a helybeli zeneiskolai hangszerekre 20

ft. a szegény sorsu óvonzok ruházatára 20 ft. s végre osztalékul részvényenkint 9 ft. kifizetése utalványoztatott; a többi fentmaradt hasonló igények elintézése pedig jövőre halasztatott el.

A közgyűlés feladatához tartozott továbbá: — a tisztviselők 3 évi hivataloskodási korszaka az alapszabályok értelmében letelvén, a megürülendő hivatalok betöltése is; mely következőleg eszközöltetett; elnökül: ismét a közszeretettü Hamar Pál, ezuttal esztergommegeyi első alispán ur kéretett meg, ki Érsekújvár városát már korábban maradandó hála kötelezte, amint is az egylet tisztelete s becsülése legméltóbb kifejezését tüntette fel irányában akkor, midőn arczképét 1862-ben az intézeti nagy terem számára életnagyságu olajfestményben levétette; — így a többi tisztviselők is, miután a közbizalom bennük öszpontosult, eddigi hivatalaikban nevezetesen Kapisztóry Ferencz és Mész József

igazgatókul. Mész Gusztáv ellenőrül, és Babusik Antal könyvvivő és jegyzőül közfelkiáltással ujabban is meg erősítetttek; — annak megemlítése mellett, hogy a részvényosztalékok fizetése f. évi május 1-én veendi kezdetét, a tanácskozmány egyéb részletei kevésbbé levén érdekesek, azokat, hogy levellem annál rövidebb legyen, emlitenül hagyom.

B. A.

GABNAÜZLET.

Esztergom, aprilis 8 án 1865. Mai hetivásárunkon a gabnaárak voltak:

Buza 2 ft. 60—90 kr. Kétszeres 1 ft. 80 kr. Rozs 1 ft. 60 kr. Arpa 1 ft. 20—30 kr. Zab 1 ft. 10 kr. Kukoricza 1 ft. 30—40 kr. Bécsi mérő szerint. —n.

Nyomdahiba.

Mult számunk 110-ik lap 48-ik sorában és az, h. o. az az. 111-ik lap 49-ik sorban üldözöttül h. o. üldözöttül.

Hirdetések.

MEGHIVÁS.

Az esztergomi lövész-egylet t. cz. tagjai a folyó 1865. évi april hó 9-ik napján délutáni 3 óraker Esztergomban a Schwarz József ur által fölállított lövölde helyiségében tartandó első közgyűlésre teljes tisztelettel meghívotnak.

Esztergom 1865. évi marcius 31-én.

Burány János ideigl. egyleti jegyző.

FOG-PAPÍR.

Mint legujabb és legbiztosabb hatásu szer, mindenféle fogfájás rögtöni megszüntetésére

FÁCZÁNYI ÁRMIN okleveles gyógyszerésztl

Pesten, országut 6-ik szám alatt.

A sok fogszer között igen sok orvos megegyező, valamint számtalan fogfájásban szenvedő itélete szerint ez az első helyet érdemli meg, mert egyszerű alkalmazása, valamint gyors ugyszólván rögtöni hatása által, a fog fájás nem fog többé annyira retteget betegségnek tekinteni. Nagyon jó, ha ezen jótékony fogszer minden háznál készletben tartatik, hogy a fájdalom kezdeténél a rögtöni segély kéznél legyen.

Ára egy egész csomagnak 1 ft. egy fél csomagnak 50 kr. o. é.

Kapható Mayer Sándor gyógyszertárában Esztergomban.

(1—2)

Alólirt ajánlja a nagyérdemü közönségnek ujontabban fölszerelt bel- és külföldi tárgyakkal ellátott norinbergi disz és rövidáru kereskedését melyben különösen ajánlja a n. é. k. a legujabb selyem és más anyagokból ellátott **napernyőit**, igen jutányos árban, legujabb **női szijak**, továbbá valódi **Pottendorfer pamutját**, mely jelenleg 10 százalékkal olcsóban árultatik, szintén mindenféle Csehországban készült **hangszereivel** jutányos árban kedveskedik, továbbá **ujabbféle gyermekjátékokkal** nagyon olcsó **Petroleum lámpák** utazó **Podgyáz ládák** minden formájú **tajt pipák** és **szopókák**, melyeknek valódiságáért kezeskedik. Ugy szintén tudtára adja a nagyérdemü közönségnek, hogy megkapta raktárát a híres **komáromi és pozsonyi pipaszáraknak**, melyeket jelenleg sokkal jutányosabban ajánl, egyszersmind hozzávaló igen jó **selmeczi pipák** is vannak nagy választásban. Bátorkodik előre tudatni a n. é. k., hogy rövid idő mulva megkapja **Florentini szalmakalapok** raktárát, melynek csodálatos olcsó árát előre is tudatja.

Fölsőbb engedelemutján nyerendő fegyverengedélylyel ellátottak számára szolgál egyszersmint dupla valódi **glütigi sodrony csöví fegyverekkel**, melyeknek ára kezeskedik 25 fttól felfelé, **lefosé** szintén legfinomabb **sodrony csövek**, melyeknek ára 50 fttól 65 ftig, a hozzá tartozó vadászeszközök is kaphatók.

Pósta megrendelések pontosan teljesittetnek.

Ékesy Ede,

Muzsik-féle házban kispiacon.

Hirdetmény.

Alulírottak bátorkodunk a n. é. közönségnek tiszteletteljesen tudomására juttatni, hogy legközelebb nyitott raktárunkban Budautcza takarékpénztári épületben, mindentéle diszes virágok, koszorúk, ugyszinte halotti ruhák, szemfödelek, valamint nagyobb és kisebb mértékre kívántató polituros és fénymázos koporsók ugy fiataloknak mint korosabbaknak készen felszerelve minden várákozás nélkül a legjutányosabb áron kaphatók

Kováts Antal asztalos m. és Juhászik Emma virág készítőné.

Hirdetmény.

Mely szerint köztudomásra adatik, hogy a gözhajó ügynökség melletti szigeti fáskertben, nagyobb mennyiségben és mázsánként 35 krért árultatik rostált

darabos kőszén,

ez olcsó tüzelő iránt körülményesebben értekezhetni a nevezett kertben lakó megbízottnál.